

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvämmien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

Vanhus- ja Lähimmäispalvelun liitto VALLI ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille. VALLI ry:ssä edistämme vanhojen ihmisten oikeuksia, osallisuutta ja hyvinvointia valtakunnallisesti. Tuemme toiminnassamme ikääntyneiden moninaisuutta, teknologiavalmiuksia ja kansalaistoimintaa sekä kannustamme sukupolvien väliseen yhteistyöhön. Tuomme yhdessä jäsenyhteisöjemme kanssa kuuluviin vanhustyön ja vanhojen ihmisten äänen. Luomme ja ylläpidämme alan verkostoja.

VALLI ry haluaa korostaa erityisesti ikääntyneiden ja vanhojen ihmisten näkökohtia. Ehdotetut muutokset nostavat osalla asiakkailla maksettavaksi tulevaa osuutta ambulanssikuljetuksista. Maksut eivät saa lisätä pienituloisten ja paljon palveluita tarvitsevien ihmisten, kuten monien vanhojen ihmisten, taloudellista taakkaa.

Jo nyt monilla ikääntyneillä eläke ei riitä kaikkiin arjen menoihin, ja sosiaali- ja terveyspalvelujen maksut voivat muodostua esteeksi hoitoon hakeutumiselle tai palveluun pääsulle.

Asiakasmaksukattoon siirtyminen voi vaikeuttaa ikääntyneiden mahdollisuutta seurata itse maksukaton täyttymistä. Monella ei ole digiosaamista tai läheistä, joka voisi auttaa. Tässä tilanteessa

on tärkeää, että viranomaiset ottaisivat vastuuta seurannasta ja huolehtivat tiedottamisesta maksukaton täyttymisestä esimerkiksi paperikirjauksella.

Lisäksi VALLI ry toteaa, että hyvinvointialueiden tulisi yhtenäistää maksuperusteita ja -käytäntöjä. Palvelujen siirtäminen kunnilta hyvinvointialueille on auttanut tekemään asiakasmaksuista tasa-arvoisempia, silti maksukäytännöissä on edelleen eroja eri alueiden välillä. Käytäntöjen yhtenäistäminen tukee tasavertaista asemaa asuinpaikasta riippumatta.

2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):

-

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Vaikutusarvioinneissa ei ole juuri käsitelty sitä, miten muutokset vaikuttavat vanhoihin ihmisiin. Tämä on puute, koska vanhat ihmiset käyttävät ambulanssipalveluja paljon, etenkin kiireettömissä tapauksissa esimerkiksi siirryttäessä kodista sairaalaan tai tutkimuksiin. Ikääntyneet ovat monesti haavoittuvassa asemassa sekä terveydellisesti että taloudellisesti. Palveluiden saavutettavuus ja maksujen kohtuullisuus ovat siksi erityisen tärkeitä.

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

-

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältymättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

-

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

-

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Dufva Virpi
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry